Kuidas kiirendada kasu saamist meditsiiniinfosüsteemidest? (Arvuti arsti teenistuses.)

Toomas Kariis
Gastroenteroloog
Tallinna Arstide Liidu juhatuse esimees
Ida Tallinna Keskhaigla Diagnostikakliiniku juhataja

Mis mul on?

- Arvuti on – mulle see meeldib!
- Infosüsteem, kuhu saab midagi salvestada ja kust saab midagi vaadata
- Kaabel viib võrku kus on teisi minutaolisi
- Mul on ID kaart – “võti töökohta”
- Kusagil netiavarustes on võimalused
  - Täita vorme ja teatisi (TVL, nakkushaigus)
  - Blankette mida täita (vähiteatis, VEK)
  - DICOM arhiivid
  - Dokumente haige kohta

Kabinetti siseneb haige

- Arvutis registreeritud, saatekiri kaasas, visiiditasu tsekk, amb kaart ka (pole kadunud). Taotleb vaegurlust
- Paar kiiret küsimust seisundi muutuste kohta ja arvutisse
- Pärin E terviseloo dokumente - mõtleb, pole
- Klikin siia ja sinna –ühtteist leiangi oma infosüsteemist
- Vaatan viimase röntgenuuringu vastuse linki - ei läinud lahti
- Lehitsen ambulatoorset kaarti (palju kardioloogi sissekandeid)
- Lähen VEK blanketi hankima http://www.ensib.ee/frame_blanketid.html
- Olen kaval - täidan arvutis, ei kirjuta käsitsi
- Prindin välja, õde viib sekretärile
- Skännib sisse ja saadab penisoniametile Digidoc krüpteeritult eelnevalt kokku lepitud isikule või tähtkirjas pensioniametisse

Arst, IT testija

- Proovin kas leian andmeid? (Epikriis E terviseloos)
- Proovin kas läheb läbi ?(digietsept)
- Proovin kas õnnestub salvestada?
- Vaatan kas pole eelmise tarkvaraversiooni andmed, mida ei kuvata
- Ootan kuni mõtleb

Veel tänaseid kurioosumeid

- Patsient läheb arsti vastuvõtule DVD plaadiga radioloogilisest uuringust
- Kaks samale omanikule kuuluvat raviasutust vahetavad uuringu vastuseid mälupulgal
- Perearst ja haigla labor ei ole aasta jooksul saanud usaldusväärselt tööle rakendada elektroonilist labori tellimuse programmi hoolimata pingutustest
- Arstil ei ole ID kaarti

"What's the matter? You don't recognize a 'source doc' when you see one?"

Tagasivaade

- Haigekassa loob partneritega suhtlemiseks elktroonilise kanali, millega liidestumiseks tuleb tervishoiuteenuse osutajal osta tarkvara
- Raviasutused tunnetavad vajadust elektroonilise haigusloo järele ja asuvad seda arendama põhimõttel “naabrist parem”
- Areneb E tervise projekti mõte esmalt kui suurandmebaas
- Arstile müüakse mõtet, et E tervis on integratsiooniprojekt, mis võimaldab teha nähtavaks erinevate asutuste teavet ja automatiseerida anketeerimist. Lisadeks digiretsept ja registratuur.

Globaalprojekt surnud?

- E tervise sihtasutuse nõukogu liikmed on kaotanud usu projekti edusse ja ei varja seda
- Esialgu E tervise projektiga loogiliselt seostatavad arendused lähevad oma teed (töövõimetusleht, digiretsept, nakkushaiguste teatis)
- Kes on peremees?
- Kus on peremees?

Ikoonid arsti arvuti töölaual

- Moodul polikliiniku tööks
- Moodul diagnostika tööks
- Moodul stationaari tööks
- Moodul endoskoopia salvestamiseks
- Pildipank web 1000
- Kodak PACS
- IExplorer

Tänased valupunktid

- Andmekeskondi kasutaja jaoks palju (mitmed aknad korraga lahti)
- Asutuste EHL räägivad eri keelt, mis teeb keerukaks patsiendi failide siirdamise
- Puudulik asutustevaheline integratsioon
  - Ühesuunaline liiklus või käsijuhtimine
  - Mina olen nii suur!!!
- Puudub aktsepteeritud andmevahetuse kanal kahe arsti vahel delikaatse teabe edastamiseks

Miks siis sedaviisi?

- Puudub riiklik meditsiini IT arendamise strateegia
- Puudub IT programmide strateegiline juhtimine
- Lahendamata on süsteemidega liidestumise rahastamine (naistepäeva fenomen)
- Aeg kui ressurss on jäänud arvesse võtmata (teha selgeks kus ja mitu minutit hoitakse kavatsetava IT arendusega kokku)

Kui Eesti oleks rikas ja IT riik

- SM töötab välja elektroonilise haigusloo, mis suhtleb vabalt e terviselooga, saates automaatselt epikriise, registriteatisi kuhu vaja
- Jagab loodud EHL tasuta kõigile kasutajatele
- Maksab kinni andmesüsteemi vahetamise kulud
- Loob E tervise arendamise ja haldamise osakonna
- Arendab infosüsteemi vajaduste ja võimaluste kohaselt

Mis meid võiks ees oodata? (1)

- Töötav digiretsept
  - Patsient või tema lähedane ei pea tulema vastuvõtule retsepti saamiseks
  - Ravimikarbile prinditakse haige nimi ja arsti ettekirjutus ravimi võtmiseks
  - Kokku hoitakse patsiendi aega ja arsti aega korduva retsepti väljastamiselt
  - Välditakse arstide vigu ravimisoodustuse määramisel

Mis meid võiks ees oodata? (2)

- EHL genereerib vajalikud teatised automaatselt, arst kinnitab
- Päringute võimalus teistest pildipankadest
- Minu patsiendi andmete siirdamine kolleegi EHLi
- Võimalus saata kolleegile komplimente, kommentaare ja täiendavat teavet patsientide kohta (kanal mida patsient ei näe)

Mis meid võiks ees oodata? (3)

- Arvutikasutus säästab aega ja vähendab vigu!
- IT kulu on lisatud teenuse hinda
- Uus töökultuur
  - Elektroonilised saatekirjad ja otsused
  - Vähem teksti ja rohkem pilte (kõnetuvastus)
  - Avatud andmebaase ei jäeta järelvalveta
  - Saadud teavet ei levitata
  - Andmeturbe reeglid võimaldavad arstil rakendada arvutitöös rohkem abilisi ja keskenduda oma põhitööle milleks on **mõtlemine ja otsustamine**

Kui minu lollust siin sees poleks…